

مشاغل مزاحم شهری

امروزه، رشد روزافزون شهرها و توسعه شهری با توسعه صنعتی همراه شده و در برخی شهرها این ارتباط چنان عمیق است که در صورت عدم وجود یک نظام کالبدی موثر، باعث نابسامانی شهرها در حال توسعه می شود

رشد شهرهای صنعتی در کشور ما نیز چنان حیرت آور بوده که همه ابعاد زندگی شهروندان را دچار تغییرات دامنه دار و عمیقی نموده است. بنابراین، جبران برخی پدیده های ناخوشایندی نشیر مشاغل مزاحم از طریق همکاری با آخرین روش ها و ساز و کارهای نوین توسعه شهری از ملزومت اجتناب ناپذیر مدیریت شهری خواهد بود

مشاغل مزاحم شهری

بند ۲۰ ماده ۵۵ قانون شهرداری: جلوگیری از ایجاد و تاسیس کلیه اماکن که بنحوی از آنها موجب بروز مزاحمت برای ساکنین یا مخالف اصول بهداشت در شهرهاست، شهرداری مکلف است از تاسیس کارخانه ها، کارگاهها، کارآزهای عمومی و تعمیرگاهها و دکانها و همچنین مراکزی که مواد محترقه میسازند و اصطبل چارپایان و مراکز دمداری و بطور کلی تمامی مشاغل و کسب هایی که ایجاد مزاحمت و سر و صدا کنند یا تولید دود یا عفونت و یا تجمع حشرات و جانوران نماید جلوگیری کند در تخریب کوره های آجر و گچ و آهک پزی و خزینه گرمابه های عمومی که مخالف بهداشت است اقدام نماید و با نظارت و مراقبت در وضع دود کش های اماکن و کارخانه ها و وسائط نقلیه که کارکردن آنها دود ایجاد میکند از آلوده شدن هوای شهر جلوگیری نماید و هرگاه تاسیسات مذکور فوق قبل از تصویب این قانون بوجود آمده باشد آنها را تعطیل کند اگر لازم شود آنها را به خارج از شهر انتقال دهد

تبصره: شهرداری در مورد تعطیل و تخریب و انتقال به خارج از شهر مکلف است مراتب را ضمن دادن مهلت مناسبی به صاحبان آنها ابلاغ نماید و اگر صاحب ملک به نظر شهرداری معترض باشد باید ظرف ده روز اعتراض خود را به کمیسیون مرکب از سه نفر که از طرف انجمن شهر انتخاب خواهند شد تسلیم کند رای کمیسیون قطعی و لازم الاجرا است، هرگاه رای کمیسیون مبنی بر تایید نظر شهرداری باشد و یا صاحب ملک به موقع اعتراض نکرده و یا در مهلت مقرر شخصا اقدام نکند شهرداری به وسیله مامورین خود راسا اقدام میکند

تفسیر حقوقی بند ۲۰ ماده ۵۵ قانون شهرداری :

اصولا فلسفه وضع بند ۲۰ ماده ۵۵ قانون شهرداری حمایت معنوی از مسکن و محل سکونت و حفظ آرامش ساکنین بوده و بایستی تفسیری از بند فوق صورت گیرد که مغل این آسایش نباشد بنابراین قانونگذار از فراز مربوط (.....) به نحوی از انجا موجب بروز مزاحمت برای ساکنین) اینست که ممکن است مزاحمت مستقیما و در محیط شغلی برای مردم ایجاد شود و یا غیر مستقیم از طریق سر و صدا یا تشکیل صف در بیرون از محیط کار یا عبور و مرور مدام وسیله نقلیه ایجاد شود. بنابراین محدود کردن موضوع مزاحمت رای ساکنین به مزاحمت ذاتی نفس شغل به مدیریت حقوقی خلاف فلسفه ماده بوده و این تفسیر را می توان از فراز دیگری از بند مذکور مبتنی بر اینکه (....بطور کلی تمام مشاغل و کسب هایی که ایجا مزاحمت و سر و صدا کنند یا تولید دود یا عفونت و یا تجمع حشرات و جانوران نمایند.....) استنباط نمود

تاملی در بند ۲۰ ماده ۵۵ قانون شهرداری ها :

ماده ۵۵ قانون شهرداری ها دارای ۲۸ بند است که به بیان وظایف قانونی شهرداری ها اختصاص دارد ، اما به موجب بند ۲۰ ماده یاد شده که در ۲۷ بهمن سال ۱۳۴۵ خورشیدی اصلاح شد، جلوگیری از ایجاد و تاسیس اماکنی که به نحوی موجب بروز مزاحمت برای ساکنان شهر می شوند ، در وظایف شهرداری ها گنجانده شده و شهرداری ها را مکلف کرده تا از تاسیس کارگاه ها ، گاراهای عمومی ، تعمیرگاه ها ، مراکز دامداری و به طور کلی تمامی مشاغلی که به نحوی برای ساکنان شهر ایجاد مزاحمت می کنند ، جلوگیری کند

تبیین حکم قانونگذار

از آنچه در متن بند ۲۰ ماده ۵۵ قانون شهرداری اصلاحی ۱۳۴۵ آمده است، عناوین ذیل را میتوان به عنوان تکلیف قانونی شهرداری استخراج کرد:

۱. جلوگیری از ایجاد و تاسیس اماکنی که به نحوی موجب بروز مزاحمت برای ساکنان شهرهاست
۲. جلوگیری از ایجاد و تاسیس اماکنی که به نحوی فعالیت آنها مخالف اصول بهداشت شهری است
۳. جلوگیری از تاسیس تمامی مشاغل و کسب‌هایی که مزاحمت، سر و صدا، دود و عفونت ایجاد نمایند و یا باعث تجمع حشرات و جانوران شوند
۴. اقدام در خصوص تخریب کوره‌های آجر، گچ و آهک‌پزی و خزانه‌های گرمابه‌های عمومی که در تعارض با بهداشت شهری هستند

این در حالی است که با شکافتن حکم قانونگذار و شفاف نمودن فروعات مربوط به موضع میتوان حدود اختیارات یا تکالیف قانونی شهرداری را مشخص کرد. ممکن است تصور شهرداری تنها در مرحله ایجاد و تاسیس اختیار دارد از ادامه فعالیت جلوگیری نماید. در حالی که به نظر میرسد این تفسیر به دو دلیل پذیرفته نیست، یکی اینکه قانونگذار در مقام ممنوعیت فعالیت مشاغلی است که ایجاد مزاحمت می‌نمایند یا مغایر اصول بهداشتی در شهرها هستند و زمانی که قانون اجازه است شهرداری در این مرحله از فعالیت غیر مجاز جلوگیری کند به طریق اولی و به قیاس اولویت مکلف است به وظیفه تعیین شده در این خصوص عمل کند. دیگر اینکه مجموع آنچه در بند مورد نظر ذکر شده است جنبه حصری ندارد و به عبارتی محصور به عناوین و مواردی که آمده است نیست بلکه جنبه تمثیلی دارد و به همین دلیل شهرداری میتواند با رعایت تشریفات و مراحل که در این بند قید شده با مشاغل مزاحم و مخالف اصول بهداشتی برخورد کند

تکالیف قانونی شهرداری در خصوص مشاغل مزاحم

- جلوگیری از ایجاد وتاسیس اماکنی که به نحوی موجب بروز مزاحمت برای ساکنین شهرهاست
- جلوگیری از ایجاد وتاسیس اماکنی که به نحوی فعالیت آنها مخالف اصول بهداشت شهری است
- جلوگیری از تاسیس تمامی مشاغل و کسب هایی که ایجاد مزاحمت و سر و صدا کنند یا تولید دود و عفونت کنند و یا باعث تجمع حشرات و جانوران شوند
- اقدام در خصوص تخریب کوره های آجر ، گچ و آهک پزی و خزینه گرمابه های عمومی که در تعارض با بهداشت شهری میباشد

اهم عناوینی را که معمولاً از سوی کمیسیون بند ۲۰ ماده ۵۵ قانون شهرداری ها به عنوان اتخاذ تصمیم و صدور رای مورد نظر قرار گرفته است میتوان به شرح ذیل خلاصه کرد

- رای صادره مبنی بر اجرای تمهیداتی از قبیل رفع مزاحمت ایجاد شده برای ساکنان ، عابران و
- رفع مزاحمت ایجاد شده یا توقف فعالیت مغایر بهداشت شهری
- تعطیلی یا تخریب محل که در صورت اجرا از سوی ماموران شهرداری تعقیب می شود
- انتقال به خارج از شهر که تجربه نشان داده است اجرای این گونه آرا معمولاً سال ها به طول انجامد

مشاغل شهری و

با شکافتن حکم قانونگذار و شفاف نمودن فروعات مربوط به موضوع میتوان حدود و ثغور اختیارات یا تکالیف قانونی شهرداری را مشخص نمود . ممکن است تصور شود شهرداری تنها در مرحله ایجاد وتاسیس اختیار دارد از ادامه فعالیت جلوگیری کند ، لیکن به نظر میرسد این تفسیر به دو دلیل پذیرفته نیست یکی اینکه قانونگذار در مقام بیان ممنوعیت فعالیت شغلی است که ایجاد مزاحمت مینمایند و یا مغایر اصول بهداشتی شهرها هستند و زمانی که قانون اجازه داده است شهرداری در این مرحله از فعالیت غیر مجاز جلوگیری میکند به طریق اولی و به قیاس اولویت مکلف است به وظیفه تعیین شده در این خصوص نیز عمل نماید . دیگر اینکه مجموع آنچه در بند مورد نظر ذکر شده است جنبه حصری ندارد و به عبارتی محصور به عناوین و مواردی که آمده است نیست بلکه جنبه تمثیلی دارد به همین دلیل شهرداری میتواند با رعایت تشریفات و مراحل که در این بند قید شده است با مشاغل مزاحم درون شهری ضمن ضرورت داشتن فعالیت کمیسیون مربوطه در شهرها ، شورای اسلامی شهر به منظور هماهنگی های لازم و بهره گیری از ابزارهای قانونی و اختیارات سازمان حفاظت محیط زیست ، در انتخاب اعضای کمیسیون از ادارات محیط زیست شهرستان به عنوان عضو دعوت نماید .

نتیجه گیری و راه حل :

نتایج قابل حصول از آنچه که در این مطلب به آن اشاره شد را میتوان اجمالاً به شرح ذیل ارائه نمود:

- شورای اسلامی شهر قانوناً میتواند در اجرای بند ۲۰ ماده ۵۵ قانون شهرداری ها مبادرت به تعیین ۳ نفر از اعضای کمیسیون موضوع تبصره ذیل بند یاد شده نماید . این وظیفه به جانشینی از سوی انجمن شهرداری و جاهت قانونی است
- اداره امور شهری و ضرورت انجام برنامه ریزی های اصولی در این زمینه مستلزم آن است که شهرداری و شورای اسلامی شهر از این اختیار قانونی استفاده نماید و در مورد مشاغل مزاحم ، کار ساماندهی را به جایی برساند که از تاسیس اماکن مزاحم و غیر بهداشتی جلوگیری شود
- شورای اسلامی شهر برای ساماندهی مشاغل مزاحم سکنه شهر و فعالیت منافی اصول بهداشتی میتواند در برنامه ریزی های پنج ساله و یا سالانه خود به طور فنی و کارشناسی طرح ها و پیشنهادات لازم را پیش بینی نماید

سازمان ساماندهی

مشاغل شهری و

فرآورده های

کشاورزی

شهرداری یزد